

bo jakie początki
takie będzie **wszystko**

2004

Fundacja Rozwoju Dzieci

im. Jana Amosa Komieńskiego

_nasza wizja dziecka

Każde dziecko to niepowtarzalna osoba. To człowiek, który ma prawo do wyboru, samodzielnych odkryć, popełniania błędów, szukania rozwiązań, podejmowania decyzji i ponoszenia ich konsekwencji. Zadaniem rodziców, nauczycieli i pedagogów jest stwarzanie przestrzeni i możliwości dla takiej aktywności dzieci, która da im poczucie, że poznawanie świata jest procesem radosnym i przynoszącym satysfakcję.

005 - - - kim jesteśmy?

007 - - - dziękujemy

015 - - - nasze działania

027 - - - nasze plany

030 - - - ludzie

032 - - - finanse

kim jesteśmy?

- Fundacja Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego powstała po to, by stwarzać dzieciom jak najlepsze warunki do budowania poczucia własnej wartości, rozbudzania ciekawości, rozwijania samodzielności i kreatywności.
- ✦ Szczególnie dbamy o dobro tych dzieci, które mają mniejsze szanse na udany start w dorosłe życie: dzieci z małych miejscowości, środowisk zaniedbanych ekonomicznie i kulturowo.
- Nie działamy sami. We współpracy z rodzicami, nauczycielami, organizacjami pozarządowymi, samorządami i instytucjami pomagającymi dzieciom upowszechniamy nowoczesne rozwiązania pedagogiczne i wysokie standardy edukacyjne.
- ✦ Nie interesują nas tymczasowe rozwiązania. Dążymy do wprowadzenia trwałych zmian systemowych, które usprawnią proces wspierania rozwoju i edukację małych dzieci.
- Mali ludzie staną się wkrótce dużymi ludźmi i będą podejmować decyzje dotyczące życia naszego, naszych dzieci i wnuków. Pamiętajmy, że dobra edukacja małych dzieci dziś zwiększa szanse nas wszystkich na lepsze życie w przyszłości.

Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego rozpoczęła działalność 1 września 2003 roku. Wyłoniła się z Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży i przejęła od niej prowadzenie wszystkich programów edukacyjnych i szkoleniowych nastawionych na podnoszenie jakości opieki nad małymi dziećmi, ich edukacji i wychowania.

dziękujemy

Kilka refleksji przewodniczącego Rady Fundacji

Nasza Fundacja, jak zapisano w statucie, ogniskuje działalność na tworzeniu warunków i wprowadzaniu do szeroko rozumianej praktyki pedagogicznej zabiegów wspomagających rozwój psychiczny i społeczny kilkuletnich dzieci. Chodzi o to, by możliwie wcześnie, a więc w wieku przedszkolnym, zapewnić równe szanse i osiągnięcia edukacyjne dzieciom, które z powodów losowych, rodzinnych i społecznych znalazły się w niekorzystnych okolicznościach życiowych.

Dlaczego małe dzieci? Natura, jakkolwiek rozumieć to słowo, obdarzyła nas – spójrzmy choćby na potencjał ludzkiego mózgu – ogromem możliwości, ale i istotnymi ograniczeniami. To, kim naprawdę stajemy się dla innych i dla samych siebie, w jaki sposób owe zasoby zostaną spożytkowane w budowaniu pomyślności indywidualnej i społecznej, zależy wszak głównie od tego, co dzieje się wokół nas, i to już od wczesnego dzieciństwa. Teza ta, wielokrotnie podnoszona w historii myśli pedagogicznej i znajdująca dokumentację w badaniach psychologicznych, nie budzi wątpliwości.

Dlaczego wczesna edukacja? Tworzenie społecznie określonej indywidualności człowieka z całą pewnością rozpoczyna się od pierwszych kontaktów niemowlęcia z matką, innymi opiekunami, środowiskiem. Jednak zupełnie nowe zdarzenia i oddziaływania pojawiają się wówczas, gdy dziecko jest gotowe do współdziałania ze swoimi rówieśnikami, podejmowania bardziej czy mniej przyjaznych kontaktów w zabawie, pierwszych doświadczeń z określeniem swojego miejsca w grupie. Wczesna edukacja nie tylko zapewnia dziecku sposobność do wchodzenia w realne życie społeczne, ale także dostarcza nowych bodźców, sytuacji, zdarzeń niezbędnych do właściwego rozwoju emocjonalnego i poznawczego.

→ profesor Adam Frączek
przewodniczący Rady Fundacji Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego

sponsorom

_Bernard van Leer Foundation
_PKN Orlen
_Fundacji im. Stefana Batorego

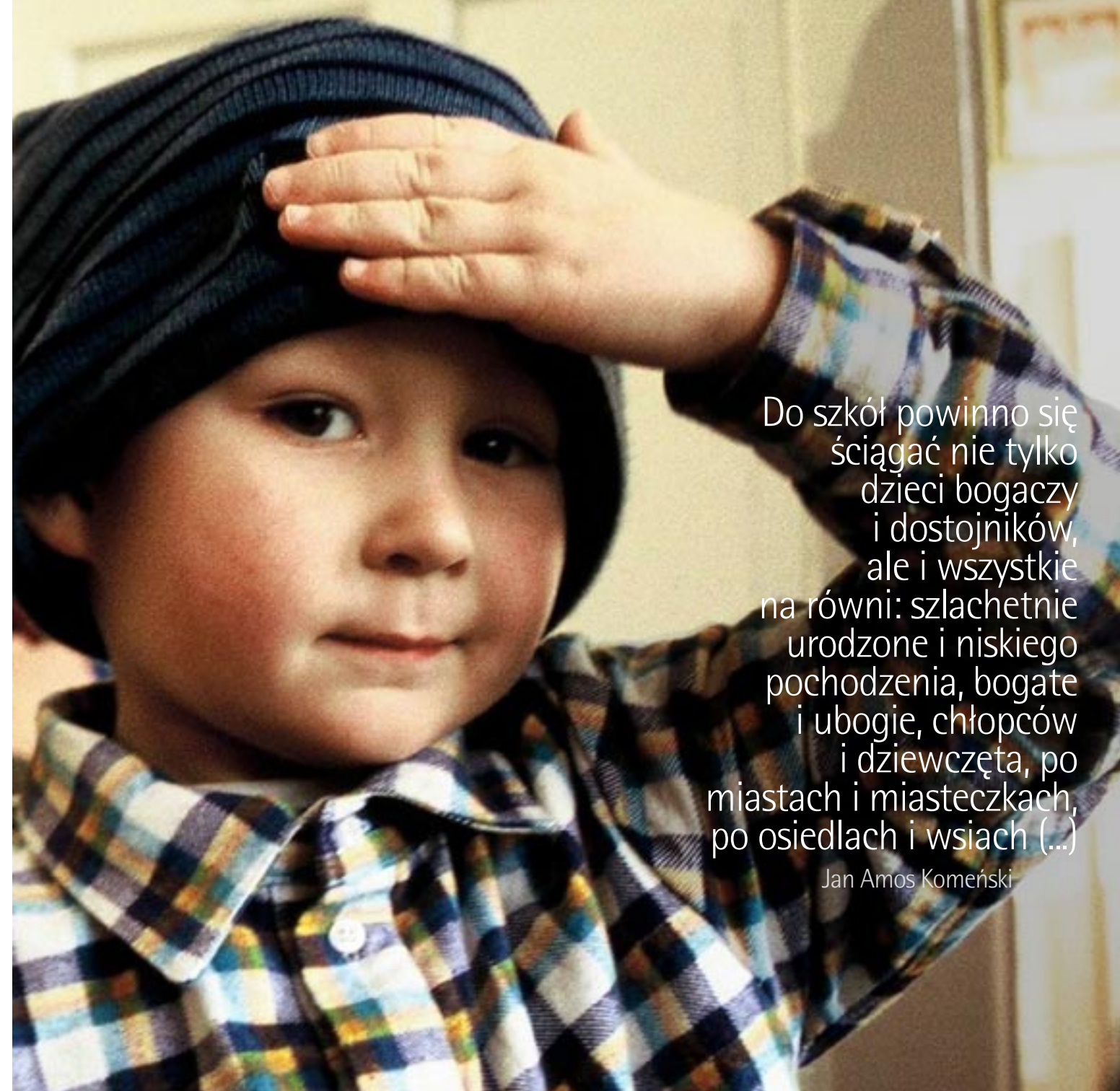
dziękujemy wszystkim, którzy pomogli nam w tworzeniu Fundacji Komeńskiego i w stawianiu pierwszych kroków, a w szczególności:

_Radkowi Skibie za cierpliwą pomoc w przygotowaniu statutu Fundacji.
_Michałowi Siciarkowi za analizy prawne dotyczące praw autorskich programów edukacyjnych.
_Tomaszowi Redwanowi za cenne rady dotyczące przygotowywania materiałów promocyjnych.
_Joannie Jurek i Ewie Pulkowskiej za tłumaczenie naszych pierwszych wniosków o dotacje.
_Zarządowi Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży, a zwłaszcza Wandzie Chotomskiej i Władysławowi Bartoszewskiemu, za przekazanie Fundacji Komeńskiego programów edukacyjnych i szkoleniowych dla małych dzieci.
_Wojciechowi Staroniowi za przygotowanie koncepcji filmu o programie „Gdy nie ma przedszkola”.
_Krystynie Norwie i Magdalenie Żebrowskiej za wsparcie w realizowaniu codziennych zadań naszej Fundacji.
_Annie Zawadzkiej za pomoc w stworzeniu ram statutowych dla stowarzyszenia na rzecz wczesnej edukacji zakładanego przez przedstawicieli współpracujących z naszą Fundacją gmin wiejskich.
_Pawłowi Mazurkowi za stworzenie portalu informacyjnego na stronie Fundacji Komeńskiego oraz za wsparcie organizacyjne.
_Annie Grzeszczuk-Gałazce za konsultacje przy realizacji filmu o alternatywnych formach edukacji przedszkolnej.
_Mateuszowi Szczurkowi za wsparcie w rozwiązywaniu problemów z komputerami.
_Kancelarii Kulikowska & Kulikowski za pomoc w przygotowaniu dokumentacji z zakresu ochrony własności przemysłowej.
_Firmie szkoleniowej IMPACT Polska Sp. z o.o. za udostępnienie modułów szkoleniowych oraz Magdalenie Kwiatek i Pawłowi Rybce za przeprowadzenie szkolenia integracyjnego.
_Tytusowi Woźniakowi z firmy Redwoods za pomoc w szkoleniu pracowników i współpracowników Fundacji.

Zachowamy na zawsze w dobrej pamięci pomoc i wsparcie Marka Nowickiego w pierwszym okresie tworzenia naszej Fundacji i nie zapomnimy o Jego radach na przyszłość.

5 powodów, dla których warto pamiętać o wczesnej edukacji

- znacząca część możliwości intelektualnych kształtuje się do czwartego roku życia
- wczesna edukacja najefektywniej pomaga wyrównywać szanse edukacyjne dzieci ze wsi i małych ośrodków
- umiejętności, które małe dzieci wyniosą z przedszkola, zaprocentują w szkole – dzieci będą się lepiej uczyć
- inwestycja w edukację przedszkolną zwraca się w przyszłości – lepiej wykształcone społeczeństwo to większe wpływy z podatków oraz mniejsze koszty pomocy społecznej
- na wczesnej edukacji korzystają:
 - dzieci – daje im ona szansę lepszego startu,
 - rodzice – ich dziecko otrzyma takie możliwości rozwoju, których często sami nie mogą mu zapewnić
 - nauczyciele – upowszechnianie edukacji przedszkolnej pozwala na tworzenie nowych miejsc pracy
 - szkoła – im lepiej dzieci są przygotowane do rozpoczęcia nauki w przedszkolu, tym lepsze efekty uzyskuje szkoła
 - samorząd terytorialny – wczesna edukacja to niezbędna inwestycja w rozwój zasobów ludzkich gminy

Do szkół powinno się ściągać nie tylko dzieci bogaczy i dostojników, ale i wszystkie na równi: szlachetnie urodzone i niskiego pochodzenia, bogate i ubogie, chłopców i dziewczęta, po miastach i miasteczkach, po osiedlach i wsiach (...)

Jan Amos Komeński

małe dziecko w Polsce, czyli w Europie

Transformacja 1989 roku przyniosła w naszym kraju ogromne zmiany społeczne. Nowe wzorce sukcesu sprawiły, że świat zaczął wymagać od nas zupełnie innych umiejętności. Naturalne wsparcie w wielopokoleniowej rodzinie odeszło w przeszłość. Rodzice poczuli się zagubieni – zamożni zaczęli wysyłać dzieci do prywatnych przedszkoli, ubodzy zamknęli dzieci w domach. System edukacji nie przyszedł im z pomocą.

Przy wprowadzaniu kolejnych reform systemu oświaty zapomniano o tym, że edukacja powinna zaczynać się przed 6. rokiem życia dziecka, bo właśnie w tych pierwszych latach kształtują się podstawy przyszłej inteligencji młodego człowieka. O małych dzieciach nie pamiętały kolejne ekipy rządzące. Między rokiem 1990 a 2001 zamknięto co trzecie przedszkole w Polsce. W roku szkolnym 2001/2002 tylko 33% dzieci w wieku od 3 do 5 lat chodziło do przedszkola.

Europa ↙

Tymczasem w Europie przywiązuje się coraz większą wagę do wspierania rozwoju małych dzieci i traktuje się wczesną edukację jako integralną część systemu edukacyjnego. W Irlandii, Belgii i nawet na Węgrzech każde dziecko w wieku 3–5 lat chodzi do przedszkola. Ponad 90% małych dzieci w Czechach, Włoszech i Szwajcarii, 80% w Niemczech, Francji i Danii to przedszkolaki. W 2001 roku European Trade Union Committee for Education sformułował taką ideę: „Edukację przedszkolną należy uznać za część całego systemu edukacji i za pierwszy etap procesu ustawicznego uczenia się. Edukacja przedszkolna powinna być połączeniem opieki, zabawy i nauki. Wczesna edukacja przedszkolna ma olbrzymi potencjał i odgrywa szczególną rolę w rozwoju zdolności dzieci do uczenia się, a także w całościowym rozwoju psychicznym i społecznym. Wszystkie dzieci muszą mieć prawo do uczestniczenia w edukacji przedszkolnej”. (European Trade Union Committee for Education, General Assembly 2001, ref: 7712, p. 9)

Jak widać, w dziedzinie wspierania wczesnej edukacji dzieli nas od przyszłych partnerów w Unii Europejskiej przepaść. Musimy ją wyrównać.

Polska ↙

Przepaść w dziedzinie wczesnej edukacji, jaka dzieli nas od innych państw europejskich, w Polsce dzieli też dzieci wykształconych i zamożnych rodziców z dużych ośrodków od ich rówieśników ze wsi. Na terenach wiejskich przedszkole to dla dzieci często jedyna szansa, żeby spotkać się z rówieśnikami, pomalować, usłyszeć bajkę, dotknąć książki. Jednak tylko 14 na 100 małych dzieci na wsi dostaje taką szansę. Pozostałe zostają z rodzicami, którzy chcą, żeby ich dzieciom było w przyszłości lepiej, jednak nie potrafią sami zapewnić im tego, co daje przedszkole. I tak już na starcie dzieci ze wsi trafiają do tej gorszej części piaskownicy. Jak pisze Tomasz Szlendak w publikacji „Zaniedbana piaskownica – style wychowania małych dzieci a problem nierówności szans edukacyjnych” (ISP, Warszawa 2003): *Nierówność edukacyjna jest wpisana w podzieloną piaskownicę. (...) Nigdy też, i nie należy w to wierzyć, przegroda nie zostanie zniesiona. Chodzi jednak o to, by była w niej furtka, a także o to, by pomagać dzieciom z zablokowanej strony piaskownicy przechodzić na stronę słoneczną.* Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego poprzez swoje działania taką furtkę otwiera.

dostrzegamy problemy

➤ niedocenywanie roli wczesnej edukacji

Niedostateczna wiedza na temat znaczenia wczesnej edukacji dla kariery życiowej człowieka sprawia, że jako społeczeństwo nie rozumiemy konieczności wspierania wczesnego rozwoju dzieci. W Polsce nadal pokutuje przekonanie, że przedszkole to „przechowalnia” dzieci, a nie miejsce życiowego startu

➤ rodzice pozostawieni bez drogowskazów

Brakuje w naszym kraju instytucji i organizacji, w których rodzice mogliby uzyskać pomoc w wychowywaniu dzieci, porozmawiać o swoich problemach z innymi rodzicami czy zapoznać się z pedagogicznymi nowościami.

➤ słabość społeczeństwa obywatelskiego

Wciąż zbyt mało obywateli ma świadomość, że wspólnym wysiłkiem można wiele zdziałać na rzecz korzyści własnych i swojego środowiska. Brakuje organizacji pozarządowych posiadających ciekawą ofertę programową dla małych dzieci i rodziców czy pomagających w tworzeniu lokalnych koalicji na rzecz rozwoju najmłodszych obywateli

➤ brak woli politycznej

Zarówno na poziomie ogólnokrajowym, jak i lokalnym brakuje polityków i decydentów, którym bliskie są problemy i potrzeby małych dzieci. W rezultacie nie mamy ani narodowej strategii wspierania edukacji małego dziecka, ani inicjatyw lokalnych. Nadal nie wypracowano także rozwiązań prawnych pozwalających na wprowadzenie różnych form zajęć rozwojowo-edukacyjnych dla dzieci

➤ brak integracji działań instytucji odpowiedzialnych za małe dzieci

Na poziomie gminy poszczególnymi aspektami opieki nad małym dzieckiem zajmują się różne instytucje, co sprawia, że i tak ograniczone fundusze wykorzystywane są nieefektywnie

➤ koniec niżu demograficznego

W latach 2005–2015 ustąpią skutki utrzymującego się w Polsce od kilku lat niżu demograficznego. Według prognoz Rządowej Rady Ludnościowej populacja dzieci w przedziale wiekowym 3–6 lat od 2006 roku zacznie rosnąć. Wskaźnik upowszechnienia wychowania przedszkolnego, i tak jeden z najniższych w Europie, obniży się jeszcze bardziej, jeśli nie zmieni się stosunek do edukacji przedszkolnej

stawiamy sobie wyzwania

➤ powszechność edukacji małych dzieci

- > dążymy do wprowadzenia w polskim prawodawstwie zapisów dających wszystkim dzieciom możliwość wczesnej edukacji
- > popularyzujemy alternatywne formy wychowania przedszkolnego
- > staramy się, by coraz więcej dzieci ze wsi mogło korzystać z jakiejś formy wczesnej edukacji

➤ wysoka jakość edukacji małych dzieci

- > podnosimy kwalifikacje osób pracujących z małymi dziećmi
- > adaptujemy do warunków polskich najlepsze rozwiązania edukacyjne funkcjonujące w krajach Unii
- > aktywnie włączamy rodziców w różne rozwiązania edukacyjne
- > tworzymy i upowszechniamy innowacyjne programy wychowawczo-rozwojowe dla nauczycieli i rodziców
- > tłumaczymy na język polski i opracowujemy nowatorskie materiały edukacyjne i publikacje

➤ promocja edukacji małych dzieci

- > przygotowujemy ogólnopolską kampanię społeczną, która ma zwrócić uwagę na znaczenie wczesnej edukacji,
- > prowadzimy programy, które pozwalają rodzicom dowiedzieć się, jak wspierać rozwój dzieci i radzić sobie z problemami wychowawczymi,
- > dbamy o to, by podnosić poziom świadomości władz lokalnych na temat wczesnej edukacji, pokazujemy korzyści płynące z realizowania przemyślanych strategii edukacyjnych

nasze
obecnie realizowane
działania

Należy przy tym
i to mieć na oku,
że tutaj musi
być wszystko
dostosowane do
umysłowości dzieci,
które z natury
swej lgną do tego
co przyjemne,
dowcipne i wesołe,
a wzdrygają się
przed tem co
poważne i surowe.

Jan Amos Komeński

Program „Gdy nie ma przedszkola”

Dzieciom, które nie chodzą do przedszkola, trudniej jest nawiązać kontakt z rówieśnikami, stawiać pierwsze kroki w szkole, nauczyć się czytać i liczyć. W Polsce tylko 14% dzieci wiejskich chodzi do przedszkola. Postanowiliśmy to zmienić. Trudna sytuacja gospodarcza w Polsce sprawia, że wiele gmin wiejskich zamknęło przedszkola, nie wypracowując w zamian żadnych alternatywnych modeli edukacji przedszkolnej.

Program „Gdy nie ma przedszkola” pomoże gminom w stworzeniu nowych, elastycznych form wczesnej edukacji dzieci w wieku 3–5 lat. W pilotażowym etapie programu wzięło udział 8 gmin wiejskich, w których powstało 26 ośrodków przedszkolnych. Ośrodki, zależnie od możliwości lokalowych gmin, mieszczą się w domach kultury, szkołach lub bibliotekach. Około 300 dzieci uczęszcza trzy razy w tygodniu na kilkugodzinne zajęcia prowadzone przez przeszkolone przez Fundację nauczycielki. Gminy finansują wyposażenie ośrodków i wynagrodzenie nauczycielek. Fundacja pokryła koszty związane ze szkoleniem nauczycielek, monitorowaniem jakości ich pracy oraz przygotowaniem materiałów edukacyjnych (dostępnych także dla rodziców). Prowadzona równolegle zewnętrzna ewaluacja programu pozwoliła na bieżąco modyfikować program i wprowadzać jak najlepsze rozwiązania.

Pilotaż pod nazwą „Tam, gdzie nie ma przedszkoli” był realizowany od 2001 roku, początkowo przez Polską Fundację Dzieci i Młodzieży, a od września 2003 roku przez Fundację Komeńskiego. Na podstawie doświadczeń wyniesionych z pilotażu stworzyliśmy program „Gdy nie ma przedszkola”, który najlepiej odpowiada potrzebom mieszkańców gmin wiejskich. Przygotowaliśmy moduły szkoleniowe dla nauczycieli, rodziców i władz gminnych, wyszkoliliśmy kadre trenerów, stworzyliśmy materiały edukacyjne dostosowane do potrzeb ośrodków. Dziś możemy powiedzieć: jesteśmy gotowi do upowszechnienia programu „Gdy nie ma przedszkola”.

dlaczego program **Gdy nie ma przedszkola** jest **wyjątkowy?**

- jest jedyną w naszym kraju propozycją systemowego rozwiązania problemu małego upowszechnienia wychowania przedszkolnego na wsi
- odwołuje się do polskich tradycji pedagogicznych – dziecińców wiejskich i ognisk przedszkolnych
- korzysta z najlepszych rozwiązań europejskich, takich jak program „wędrujących nauczycielek” w Portugalii
- podnosi jakość edukacji, przygotowując nauczycieli do pracy projektami w grupie różnowiekowej
- jest atrakcyjny finansowo: średni koszt utrzymania dziecka w ośrodku wynosi ok. 70 zł miesięcznie, podczas gdy w przedszkolu wiejskim wynosi on ok. 400 zł miesięcznie

- pozwala na stworzenie miejsc pracy dla bezrobotnych nauczycieli i absolwentów szkół pedagogicznych
- oferuje elastyczną formę wczesnej edukacji – jest dostosowany do specyficznych potrzeb każdej gminy – ośrodki, zależnie od możliwości, finansowane są ze środków na kulturę, profilaktykę albo na pomoc społeczną
- włącza rodziców w działania na rzecz Ośrodka: rodzice uczestniczą w zajęciach z dziećmi
- integruje środowisko lokalne: powstają koalicje rodziców, nauczycieli, władz samorządowych i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania rozwoju małego dziecka

W przeprowadzonych przez Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne badaniach wszyscy rodzice powiedzieli, że są zadowoleni z działania Ośrodka w swojej miejscowości.

rodzice mówią: > „Bartek wierszyki, których nauczył się w Ośrodku, recytuje nawet przez sen” > „Ewelinka powiedziała, że nie pójdzie do szkoły do zerówki, tylko tutaj będzie chodzić” > „Ola rezygnuje z oglądania bajek. Woli iść do przedszkola” > Program dał moim dzieciom dobry start do zerówki” > „Ośrodek sprowokował nas do działania. Wzięliśmy sprawy w swoje ręce i mamy dla naszych dzieci wspaniałe miejsce. Korzystają z tego również inni mieszkańcy” **przedstawiciele gmin:** > „Co nam daje ten program – inspirację do wprowadzenia programu edukacyjnego dla dzieci oraz cenną wiedzę o stanie edukacji i potrzebach małego dziecka. Przysporzył nam popularności wśród rodziców dzieci i innych mieszkańców” > „Dla mnie uczestnictwo w programie to własny rozwój, kontakt z ciekawymi ludźmi i radość z autentycznego, pożytecznego działania dla ludzi” **nauczycielki:** > „Zdobyłam nowe przyjaźnie, cenię je sobie. Nabrałam pewności siebie, uwierzyłam, że mogę i potrafię coś zrobić, ale też nabrałam pewności co do kontaktów z dziećmi – teraz wiem, że bardzo to lubię i z łatwością się z nimi dogaduję” > „To dla mnie bardzo atrakcyjna praca, która wymaga dużej aktywności i otwarcia na dziecko. Zupełnie nowe były dla mnie doświadczenia współpracy z rodzicami – angażowanie ich do zajęć i zabaw” **i dzieci:** > „Pani się często uśmiecha” > „Lubię tu przychodzić, bo można się bawić, jest dużo kolegów, można budować z klocków” > „Ta pani jest fajna. My ją sobie wybraliśmy. Wymyśla nam różne zabawy i my się w to bawimy” > „W przedszkolu najbardziej lubię rysować mamę i przebierać się w misia”

Lecz któż nie wie,
że do siania i hodowli
roślin potrzeba pewnej
umiejętności
i doświadczenia.
Bo gdy niedoświadczony
ogrodnik obsadzi
ogród drzewkami,
większość szczepków
zazwyczaj ginie,
a niektóre szczęśliwie
wyrosną, dzieje się
to z przypadku raczej
niż z umiejętności.
Doświadczony natomiast
pracuje z wprawą,
wiedząc dobrze, co, gdzie,
kiedy i jak należy czynić,
lub czego zaniechać,
by nic zgoła nie poszło
na marne (...)

Jan Amos Komeński

Akademia Komeńskiego

Dobra edukacja przedszkolna to przede wszystkim dobrzy nauczyciele. W polskim systemie doskonalenia nauczycieli przedszkolnych brakuje całościowych programów szkoleniowych przygotowujących do rozwijania kreatywności dziecka, podnoszących jego poczucie własnej wartości czy zachęcających do samodzielności. Za mało jest programów, które uczą nauczycieli podmiotowego traktowania dzieci i zwracania uwagi na ich indywidualne zdolności czy potrzeby. W tworzeniu takich właśnie programów specjalizuje się Akademia Komeńskiego – Ośrodek Ustawicznej Edukacji Nauczycieli i Rodziców – działająca jako niepubliczna placówka doskonalenia nauczycieli.

W ramach Akademii Komeńskiego 22 certyfikowanych trenerów – psychologów, pedagogów i metodyków wychowania przedszkolnego – prowadzi szkolenia dla nauczycieli, dyrektorów przedszkoli i szkół, rodziców oraz przedstawicieli lokalnych władz edukacyjnych. Po ukończeniu każdego ze szkoleń uczestnicy otrzymują podręczniki lub materiały dydaktyczne oraz zaświadczenia o uczestnictwie w doskonaleniu zawodowym wystawiane przez Akademię Komeńskiego. Od września 2003 do lutego 2004 roku w ramach Akademii przeszkoliliśmy 580 nauczycieli z 20 miejscowości.

Nauczyciele, którzy uczestniczyli w naszych szkoleniach*

- > mniej „nauczają”, a bardziej zachęcają dzieci do aktywności
- > dają dziecku więcej czasu na zastanowienie się, planowanie i eksperymentowanie
- > są otwarci na pomysły dzieci, dopuszczają możliwość popełniania przez nie błędów
- > potrafią dostrzegać, rozumieć i właściwie reagować na uczucia dzieci
- > analizują i wyjaśniają zachowania dzieci, nie oceniają ich

* Zewnętrzne badanie przeprowadzone przez Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne dotyczące wpływu szkolenia „Przedszkolaki Krok Drugi” na styl pracy nauczycieli pokazuje zmiany zachodzące w sposobie myślenia i działania nauczycieli

oferta Akademii Komeńskiego

- **Przedszkolaki Krok Drugi** to szkolenie dla nauczycieli przedszkolnych, które pozwala dowiedzieć się, jak kształtować kontakty dziecka z otoczeniem, jak motywować, zamiast oceniać, i jak wspierać dziecko, by uwierzyło w siebie
- **Koncepcja Pedagogiczna Przedszkola** to szkolenie dla przedstawicieli rad pedagogicznych, które pozwala stworzyć jednolity, całościowy i spójny program pracy wychowawczej zawierający opis stanu aktualnego oraz wizję przyszłości placówki
- **Koncepcja Zarządzania Przedszkolem** to propozycja dla dyrektorów przedszkoli i przedstawicieli samorządowych władz oświatowych, którzy pragną stworzyć gminny program edukacji przedszkolnej
- **Dziecko trudne do wychowania – wczesna profilaktyka zachowań społecznych** to warsztat przeznaczony dla nauczycieli przedszkolnych i klas I–III szkół podstawowych. Jak powstają trudności w wychowaniu? Jak interweniować w sytuacji agresji? – to pytania, na które warsztat pomaga znaleźć odpowiedź
- **Współpraca nauczycieli i rodziców** – to szkolenie polecamy zarówno nauczycielom, jak i rodzicom, którym zależy na autentycznej współpracy we wspieraniu procesu wychowania i edukacji dzieci
- **Przedszkole na piątkę** – szkolenie pozwala dowiedzieć się, jak wprowadzić w przedszkolu standardy podstawowe dotyczące żywienia, snu i odpoczynku, higieny i korzystania z toalety, adaptacji nowych dzieci w przedszkolu i uczestnictwa rodziców w życiu placówki. W szkoleniu uczestniczą wszyscy pracownicy przedszkola oraz przedstawiciele rodziców

Działania międzynarodowe

Stale szukamy partnerów i inspiracji do dalszej pracy. Dlatego staramy się pozyskiwać nowe kontakty i rozwijać współpracę z zaprzyjaźnionymi organizacjami.

> konferencja „Quality in Early Childhood Education” w Glasgow, wrzesień 2003

Konferencja zorganizowana przez European Early Childhood Education Research Association była świetną okazją do poznania specjalistów i praktyków zajmujących się wczesną edukacją z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Finlandii, Szwecji, Holandii, Irlandii i Portugalii. Żywe dyskusje sprzyjały planowaniu wspólnych przedsięwzięć, wizyt studyjnych, a także wymianie materiałów i pomysłów.

> konferencja „Equality – Quality in Early Childhood Education” w Pradze, październik 2003

Konferencję zorganizował oddział International Step by Step Association (ISSA). Do ISSA należy 29 krajów, których przedstawiciele byli obecni na konferencji. Dyskutowaliśmy, jak zapewnić wysoką jakość edukacji przedszkolnej i jak ją oceniać, zapoznaliśmy się z programami wczesnej edukacji z Bośni, Gruzji i Irlandii.

> wizyta Demetry Evangelou w Warszawie, grudzień 2003

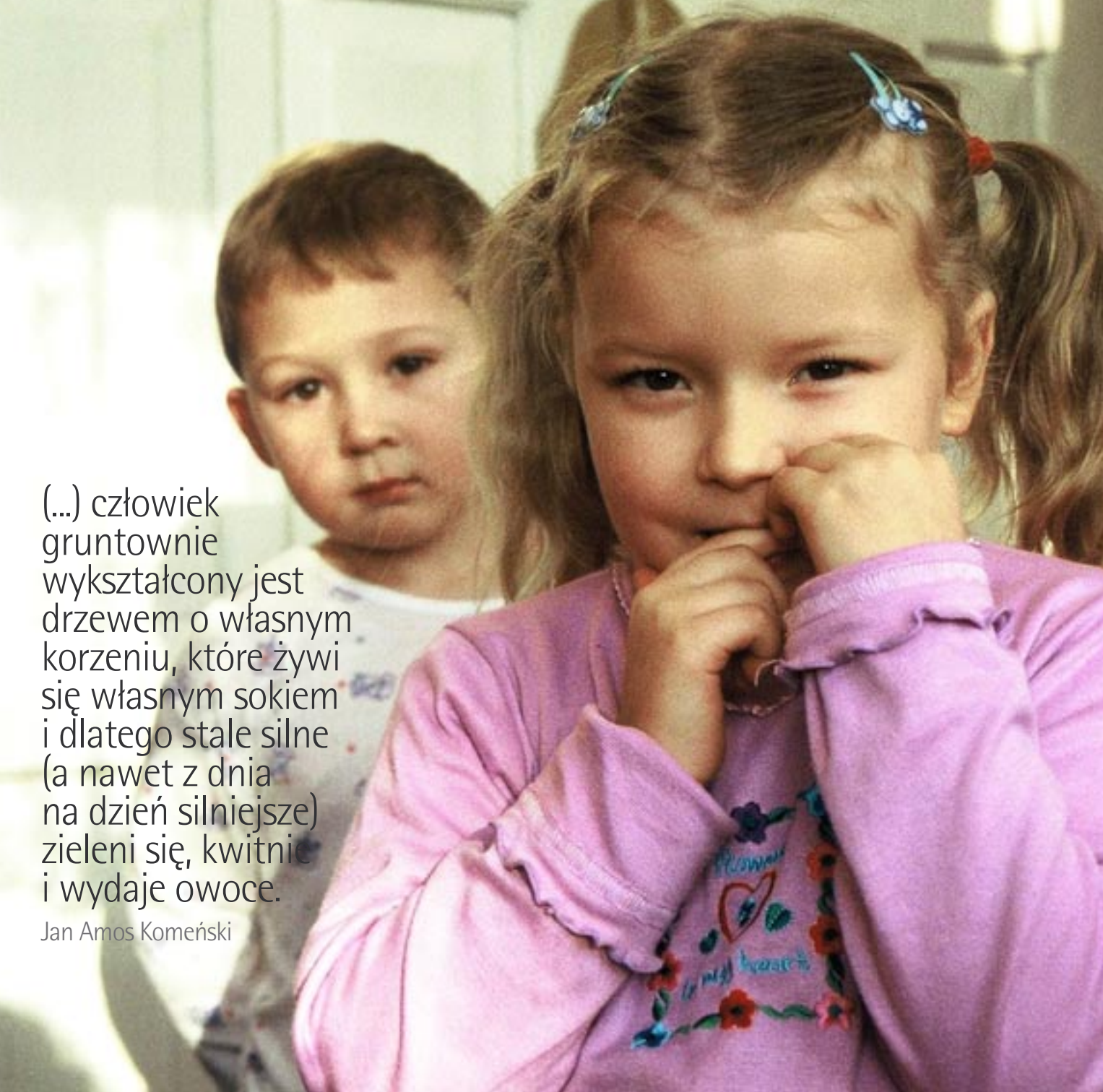
Dr Demetra Evangelou zajmuje się problematyką wspierania rozwoju małych dzieci. Prowadzi zajęcia dla pedagogów, m.in. na temat pracy metodą projektów. Podczas wizyty zaplanowaliśmy przyszłą współpracę, a także zakres tematyczny warsztatów dla trenerów Akademii Komeńskiego.

> spotkanie z przedstawicielami Sozialpädagogische Fortbildung – Haus Am Rupenhorn (Niemcy) w Warszawie, styczeń 2004

Wspólnie z Annette Hautumn, przedstawicielką instytutu zajmującego się doskonaleniem nauczycieli, zaplanowaliśmy wspólne działania dotyczące podnoszenia jakości edukacji przedszkolnej oraz współpracy z rodzicami.

> spotkanie z przedstawicielami Wetenschappelijke, edvkatieve en social–kulturele projecten (Holandia) w Warszawie, styczeń 2004

WESP realizuje programy społeczne i edukacyjne oraz prowadzi działalność szkoleniową, również dla nauczycieli przedszkolnych. Jorien Meerdink i Cora Moetwil przeprowadziły warsztat dla trenerów Akademii Komeńskiego dotyczący umiejętności aktywnego słuchania dzieci.

(...) człowiek
gruntownie
wykształcony jest
drzewem o własnym
korzeniu, które żywi
się własnym sokiem
i dlatego stale silne
(a nawet z dnia
na dzień silniejsze)
zieleni się, kwitnie
i wydaje owoce.

Jan Amos Komeński

nasze
na przyszłość
plany

Mamy bogate plany. Oto niektóre z nich:

➤ realizacja programu „Gdy nie ma przedszkola”

- > rozpoczniemy upowszechnianie programu w kilkudziesięciu gminach w Polsce
- > wydamy poradnik dla przedstawicieli gmin, który wyjaśni zasady działania programu i odpowie na najczęściej pojawiające się pytania
- > przygotujemy film opowiadający o programie w reżyserii Wojciecha Staronia

➤ międzynarodowa konferencja „Nasz przedszkolak w Europie – Europejski Fundusz Społeczny szansą na upowszechnienie edukacji przedszkolnej”

Razem z Centralnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli organizujemy konferencję, która odbędzie się w maju 2004 roku w Warszawie. Gośćmi konferencji będą eksperci z Niemiec, Holandii i Portugalii zajmujący się problematyką rozwoju małego dziecka oraz alternatywnymi metodami edukacji przedszkolnej. Konferencja będzie też okazją do spotkania przedstawicieli organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką małych dzieci z Białorusi, Litwy, Ukrainy, Czech, Słowacji, Kosowa oraz Serbii.

➤ konferencje regionalne „Edukacja małego dziecka na terenach wiejskich”

W kwietniu i maju 2004 roku we współpracy z gminami: Koronowo, Sępólno Krajeńskie, Korycin, Jastków, Barciany i Koberzyce zorganizujemy konferencje, na których podzielimy się doświadczeniami z wprowadzania alternatywnych form edukacji przedszkolnej na wsiach.

➤ trzy nowe pozycje wydawnicze poświęcone wczesnej edukacji

- > Potrzeby małych dzieci, standardy jakości pracy z dziećmi, różne formy wczesnej edukacji, relacje dzieci – rodzice – przedszkole, to tematy, którym poświęcona będzie, przygotowana przez polskich i zagranicznych ekspertów publikacja „Nigdy nie jest za wcześnie – edukacja i rozwój małych dzieci”.
- > „Praca z małymi dziećmi w grupach różnowiekowych” to pozycja przeznaczona dla nauczycieli edukacji elementarnej, która w ciekawy sposób przybliży metody pracy w grupach dzieci w różnym wieku. Książka jest tłumaczeniem publikacji Lilian G. Katz, Demetry Evangelou i Jeanette Allison Hartman pod tytułem „The Case for Mixed-Age Grouping In Early Education”.
- > „12 zasad współpracy z rodzicami” to broszura przeznaczona dla nauczycieli i dyrektorów przedszkoli i szkół, a także dla rodziców, którym zależy na tworzeniu spójnego programu wychowawczego dla dzieci w placówkach edukacyjnych. Omawia podstawowe bariery we współpracy oraz proponuje katalog zasad, które pomagają w budowaniu autentycznej współpracy pomiędzy nauczycielami i rodzicami. Broszura jest tłumaczeniem publikacji Annette Hautumm i Rogera Protta „12 Prinzipien für eine erfolgreiche Zusammenarbeit von Erzieherinnen und Eltern”.

➤ nowe szkolenia

Będziemy poszerzać ofertę szkoleniową Akademii Komeńskiego. W maju 2004 dr Demetra Evangelou poprowadzi dla trenerów Akademii seminarium na temat pracy w grupie dzieci w różnym wieku jako przygotowanie do pracy metodą projektów. Po seminarium trenerzy przygotują nowe szkolenia dla nauczycieli przedszkoli i pierwszych klas szkoły podstawowej.

ludzie

➤ Rada Fundacji

(członkowie Rady pełnią swoje funkcje społecznie)

- _prof. Adam Frączek – psycholog, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie
- _Michał Lachert – prawnik, kancelaria Wardyński i Wspólnicy
- _dr Joanna Popławska – dyrektor naczelny Oriflame Products Poland
- _dr Andrzej Topiński – ekonomista, członek zarządu Krajowej Izby Rozliczeniowej
- _prof. Maciej Wojtyszko – Akademia Teatralna w Warszawie, pisarz, dramaturg, reżyser

➤ Zarząd Fundacji, pracownicy i współpracownicy

- _Teresa Ogrodzińska – prezes zarządu
- _Mikołaj Markiewicz – wiceprezes zarządu
- _Monika Rościszewska-Woźniak – członek zarządu
- _Anna Brzezik – kierownik biura
- _Joanna Hoffman – asystent biura
- _Ewa Rościszewska – specjalista ds. promocji
- _Gracjana Węgorska – współpraca przy szkoleniach Akademii Komeńskiego
- _Małgorzata Leszczyńska – współpraca przy programach przedszkolnych
- _Agnieszka Szczurek – współpraca przy programach przedszkolnych
- _Ewa Michalik – księgowość

➤ Międzynarodowy Zespół Doradców

- _prof. Ireneusz Białecki – socjolog, dyrektor Centrum Badań Polityki Naukowej i Szkolnictwa Wyższego, Uniwersytet Warszawski
- _prof. Anna Brzezińska – psycholog, Instytut Psychologii Uniwersytetu im A. Mickiewicza w Poznaniu oraz Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie
- _dr Maria Kolankiewicz – pedagog, Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego
- _dr Nico van Oudenhoven – psycholog, International Child Development Initiatives, Holandia
- _dr Roger Prott – pedagog, Landesjugendamt Berlin – Sozialpädagogische Fortbildung Jagdschloss Glienicke, Niemcy
- _prof. Teresa Vasconcelos – psycholog, Escola Superior de Educacao de Lisboa, Portugalia

→ Mikołaj Markiewicz

→ Monika Rościszewska-Woźniak

→ Ewa Rościszewska

→ Joanna Hoffman

→ Teresa Ogrodzińska

→ Anna Brzezik

→ Bilans za okres od 1 września do 31 grudnia 2003 r.
[stan na 31.12.2003 r.]

	AKTYWA	zł
A.	Aktywa trwałe	14 993,40
I.	Wartości niematerialne i prawne	0,00
II.	Rzeczowe aktywa trwałe	14 993,40
III.	Należności długoterminowe	0,00
IV.	Inwestycje długoterminowe	
V.	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0,00
B.	Aktywa obrotowe	325 101,43
I.	Zapasy rzeczowych aktywów obrotowych	0,00
II.	Należności krótkoterminowe	5 175,00
III.	Inwestycje krótkoterminowe	319 926,43
1.	Środki pieniężne	319 926,43
2.	Pozostałe aktywa finansowe	0,00
C.	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0,00
	SUMA AKTYWÓW	340 094,83

	PASYWA	
A.	Fundusze własne	318 086,82
I.	Fundusz statutowy	1 000,00
II.	Fundusz z aktualizacji wyceny	0,00
III.	Wynik finansowy netto	317 086,82
1.	Nadwyżka przychodów nad kosztami (wielkość dodatnia)	317 086,82
2.	Nadwyżka kosztów nad przychodami (wielkość ujemna)	0,00
B.	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	22 008,01
I.	Zobowiązania długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek	0,00
II.	Zobowiązania krótkoterminowe i fundusze specjalne	22 008,01
1.	Kredyty i pożyczki	0,00
2.	Inne zobowiązania	22 008,01
3.	Fundusze specjalne	0,00
III.	Rezerwy na zobowiązania	0,00
IV.	Rozliczenia międzyokresowe	0,00
1.	Rozliczenia międzyokresowe przychodów	0,00
2.	Inne rozliczenia międzyokresowe	0,00
	SUMA PASYWÓW	340 094,83

→ Rachunek wyników za okres od 1 września do 31 grudnia 2003 r. [stan na 31.12.2003 r.]

A.	Przychody z działalności statutowej	622 921,16
I.	Składki brutto określone statutem	0,00
II.	Inne przychody określone statutem	622 921,16
B.	Koszty realizacji zadań statutowych	230 392,13
C.	Wynik finansowy na działalności statutowej (A – B)	392 529,03
D.	Koszty administracyjne	92 273,46
1.	Zużycie materiałów i energii	14 774,51
2.	Usługi obce	19 275,57
3.	Podatki i opłaty	45,00
4.	Wynagrodzenia i świadczenia dla pracowników	44 422,55
5.	Amortyzacja	12 899,58
6.	Pozostałe	856,25
E.	Pozostałe przychody (niewymienione w poz. A i G)	13,71
F.	Pozostałe koszty (niewymienione w poz. B, D i H)	0,58
G.	Przychody finansowe	16 818,12
H.	Koszty finansowe	0,00
I.	Wynik finansowy brutto na całokształcie działalności (C – D + E – F + G – H)	317 086,82
J.	Zyski i straty nadzwyczajne	0,00
I.	Zyski nadzwyczajne – wielkość dodatnia	0,00
II.	Straty nadzwyczajne – wielkość ujemna	0,00
K.	Wynik finansowy ogółem (I + J)	317 086,82
I.	Różnica zwiększająca koszty roku następnego (wielkość ujemna)	0,00
II.	Różnica zwiększająca przychody roku następnego (wielkość dodatnia)	317 086,82

→ Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego za okres od 1 września do 31 grudnia 2003 r.

➤ Informacje ogólne

_Fundacja działa pod nazwą Fundacja Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego.

_Siedzibą jest Warszawa, ul. Świętokrzyska 30 lok. 58.

_Fundacja została utworzona we wrześniu 2003 r.

_Celem Fundacji jest:

- podejmowanie, promowanie i wspieranie działań podnoszących jakość edukacji i wychowania;
- tworzenie możliwie najlepszych warunków opieki i rozwoju dla dzieci we współpracy z rodzicami, nauczycielami, władzami lokalnymi, instytucjami odpowiedzialnymi za opiekę, wychowanie i edukację oraz organizacjami pozarządowymi;
- działalność w zakresie edukacji;
- działalność w zakresie oświaty i wychowania.

_Fundacja zarejestrowana jest w Krajowym Rejestrze Sądowym w Rejestrze Stowarzyszeń i Fundacji pod numerem 0000166381

_Fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej.

➤ Podstawy prawne

_Zasady rachunkowości przyjęte przy sporządzaniu sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2003 r. są zgodne z Ustawą o rachunkowości z 29 września 1994 r., zwanej dalej Ustawą oraz z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej.

➤ Rzeczowy majątek trwały

_Rzeczowy majątek trwały jest wykazywany w wartości netto (pomniejszonej o umorzenie).

_Amortyzacja jest dokonywana metodą liniową.

_Środki trwałe o wartości nieprzekraczającej 3500 zł w cenie nabycia są umarzane w 100% w miesiącu przejścia do użytkowania.

_Fundacja stosuje stawki umorzeniowe dla podstawowych grup środków trwałych zgodnie z przepisami podatkowymi określonymi w odpowiedniej Ustawie.

➤ Przychody i koszty

_Do przychodów zaliczane są otrzymane środki pieniężne i inne aktywa finansowe ze źródeł określonych odrębnymi przepisami prawa, w tym dotacje i subwencje na realizację zadań statutowych, otrzymane składniki majątkowe oraz przychody finansowe.

_Do kosztów działalności zaliczane są koszty związane z realizacją zadań statutowych oraz koszty administracyjne fundacji, takie jak wynagrodzenia oraz ubezpieczenia pracowników i innych osób, zużycie materiałów, zakup usług obcych oraz pozostałe koszty.

➤ Opodatkowanie

_Zgodnie z art.17 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 r. dochody Fundacji wolne są od podatku.

_Jan Amos Komeński (1592–1670)

Urodzony na Morawach, członek wspólnoty braci czeskich, ponad 25 lat spędził w Polsce jako nauczyciel w szkole Rafała Leszczyńskiego. Działał w Elblągu, a także w Anglii, Szwecji i na Węgrzech. Ostatnie lata życia spędził w Amsterdamie.

„Współcześni teoretycy pedagogiki widzą w Comeniusie jednego z twórców swojej dyscypliny. Jego łatwe w użyciu podręczniki stały się inspiracją postępowych metod nauczania ukierunkowanych na dziecko (...). Obrońcy idei powszechnej oświaty cytowali jego teksty jako wyprzedzające własną epokę modelowe wskazówki”.
N. Davis, „Europa”

Broszurę wydano dzięki dotacji Bernard van Leer Foundation.

tekst → Marta Białek

korekta → Anna Kreutz

zdjęcia → Marta Białek (zdjęcia dzieci) + Marcin Kamiński (zdjęcie zespołu)

opracowanie graficzne → Marcin Kamiński

druk → ARW Roband [roband@cyberia.pl]

Dziękujemy drukarni ARW Roband za dofinansowanie druku tej broszury.

nakład → 2000 egzemplarzy

Warszawa 2004

ISBN 83–920643–0–5

_Cytaty zamieszczone w niniejszym wydawnictwie pochodzą z „Wielkiej dydaktyki” J. A. Komeńskiego. Korzystaliśmy z: „Źródła do historii wychowania”, wybór Stanisław Kot, t. I, Kraków 1929, s. 186–193.

_Cytat na okładce pochodzi z rozprawy „Szczęście narodu” w: Bogdan Suchodolski „Komeński”, Warszawa 1979.

Mali ludzie staną się wkrótce dużymi ludźmi i będą podejmować decyzje dotyczące życia naszego, naszych dzieci i wnuków. Pamiętajmy, że dobra edukacja małych dzieci dziś zwiększa szanse nas wszystkich na lepsze życie w przyszłości.

Fundacja Rozwoju Dzieci

im. Jana Amosa Komeńskiego
ul. Świętokrzyska 30/58, 00-116 Warszawa
tel. (+48 22) 652 30 82, 652 39 04
tel./fax (+48 22) 620 36 47
e-mail: frd@frd.org.pl www.frd.org.pl

Nr konta: 37 1060 0076 0000 3200 0086 6928
Bank Przemysłowo-Handlowy PBK SA Oddział w Warszawie